

Nr 298.

Av herr **Nilsson, Bror**, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen nr 246 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område föreslås i samband med mjölk- och matfettsregleringen ändrade grunder för producentbidraget. Syftet med den företagna ändringen angives vara att bättre än hittills tillgodose det mindre jordbruket. Detta avser man att vinna därigenom, att producentbidraget icke såsom hittills skall utgå till alla mejerileverantörer för en mjölmängd av högst 650 kg per månad, oavsett mjölkleveransens storlek därutöver, utan endast till vissa leverantörer av i förslaget angivna minimikvantiteter. Dessa minimikvantiteter uppdelas i en grundkvantitet à 200 kg per månad, varå skulle utgå ett bidrag à 4 öre per kg, samt tre tilläggskvantiteter à 300 kg per månad, varå skulle utgå bidrag med respektive 3, 2 och 1 öre per kg. Vid högre leveranser skulle i flera 300 kg:s etapper de olika bidragsmomenten bortfalla.

Genom denna fördelning av producentbidraget inbesparas 12,3 milj. kr. i förhållande till för samma ändamål tidigare beviljade och använda medel. Denna besparing jämte 3,5 milj. kr., vilka tidigare anvisats för lokal differentiering av mjölkpriset i vissa landsdelar, sammanlagt 15,8 milj. kr., föreslås nu skola användas för stödjande av det svagare jordbruket, varmed åsyftas jordbruket inom vissa i den kungl. propositionen närmare angivna landsdelar. Huru detta stödjande skall tillgå vill föredragande statsrådet låta anstå till i höst, då större möjligheter finnas att överblicka produktionen och produktionsförhållandena i de olika landsdelarna.

Mot det här ovan i största korthet refererade nya förslaget till producentbidragets fördelning kunna riktas flera invändningar.

Studerar man den till propositionen fogade bilagan nr 4, finner man, att de allra minsta brukningsdelarnas innehavare erhålla en mindre höjning av bidraget. För den, som har en leverans av högst 200 kg per månad och sålunda en mjölkande ko, blir förbättringen ett öre per kg mjölk, vid en leverans av 800 kg per månad, motsvarande ett koantal av c:a 4, blir höjningen 0,44 öre per kg mjölk och vid en leverans av 1 525 kg mjölk per månad, motsvarande hållandet av c:a 8 kor, blir det ingen förbättring alls, utan så snart leverantören kommer däröver inträder en försämring gent emot nu utgående producentbidrag.

Redan vid en leverans av 2 000 kg mjölk per månad har denna försämring blivit 0,57 öre per kg mjölk, och en sådan leverantör kan beräknas hålla c:a

11 kor. Den allvarliga anmärkningen kan här göras, att den storleksgrupp av jordbruksenheter, som staten på andra vägar avser att främja, här tillbakasättes och erhåller en sämre ställning än tidigare. Vidare kan det om-dömet göras, att hjälpen till de småbrukare, som gynnas av omläggningen, blir skäligen liten, i synnerhet om man tager i betraktande den förlust dessa komma att lida därigenom, att ojämnheten i deras månadsleveranser icke såsom tidigare utjämnas vid årets slut. Denna ojämnhet påverkar visserligen enligt det nya förslaget icke på samma sätt bidragets storlek som tidigare var fallet, men någon minskning kommer den dock att förorsaka.

Till producentbidraget äskas 31 700 000 kr. På detta belopp »inbesparas» genom det nya systemet, som sagt, 12,3 milj. kr. för att användas på ett i propositionen icke angivet sätt. På grund därav, att Kungl. Maj:t till hösten närmare vill angiva sättet för dess användning, kan man draga den slutsat-sen, att skördeutfallet härför skall bli bestämmande. Genom den prissätt-ning på jordbrukets produkter, som redan skett, och den s. k. fyra procent-regel, som därvid skall tillämpas, har en viss ställning tagits till mötande av olika skördeutfall. Det vore emellertid orätt att icke erkänna riktigheten av tanken att stödja de svagare produktionsområdenas jordbruk, och detta har redan skett på olika vägar, men det kan ändå ifrågasättas riktigheten utav att för detta ändamål taga ett så djupt grepp i kassan för vårt hittills verk-

Beräkningar angående producentbidraget.

Grundkvantitet		Tilläggskvantitet				
300 kg × 4 öre						
300 » × 4 »	300 × 3					
300 » × 4 »	300 × 3	300 × 2				
200 » × 4 »	300 × 3	300 × 2	300 × 1			
300 » × 4 »	300 × 3	300 × 2	300 × 0	300 × 0	300 × 0	
300 » × 4 »	300 × 3	300 × 0	300 × 0	300 × 0	600 × 0	
300 » × 4 »	300 × 0	300 × 0	300 × 0	300 × 0	900 × 0	
300 » × 3 »	300 × 0	300 × 0	300 × 0	300 × 0	1 200 × 0	
300 » × 2 »	300 × 0	300 × 0	300 × 0	300 × 0	1 500 × 0	
300 » × 1 »	300 × 0	300 × 0	300 × 0	300 × 0	1 800 × 0	

Nuvarande system jämfört med förslaget.

Invägn./mån.		Bidrag	Skilln. mot nuv. system	Invägn./mån.		Bidrag	Skilln. mot nuv. system
kg	kor	öre/kg	öre/kg	kg	kor	öre/kg	öre/kg
300	1,6	4,00	+ 1,00	2 400	13,3	0,37	— 0,44
600	3,3	3,50	+ 0,50	2 700	15,0	0,22	— 0,50
900	5,0	3,00	+ 0,84	3 000	16,6	0,10	— 0,55
1 200	6,6	2,50	+ 0,88	3 300	18,3	—	— 0,59
1 500	8,3	1,80	+ 0,50	3 600	20,0	—	— 0,54
1 800	10,0	1,16	+ 0,08	5 000	27,3	—	— 0,39
2 100	11,6	0,57	— 0,35				

Besparing 3,6 miljoner kronor.

Invägning per ko beräknas uppgå till 6 kg/dag eller 2 190 kg/år.

sammaste stöd åt det mindre jordbruket i hela landet, nämligen producentbidraget.

Ett enkelt sätt att råda bot på här omtalade brister i det föreliggande förslaget utan att därigenom rubba dess grunder vore att höja grundkvantiteten, varå 4 öres bidrag skall utgå, från 200 till 300 kg i månaden.

Huru detta skulle te sig framgår av omstående uppställning, vilken på vår begäran utförts av Svenska Mejeriernas Riksförening u. p. a. och som bör jämföras med förut omtalade tabell 4 i den kungl. propositionen. Den är nämligen utarbetad enligt samma grunder som denna.

Man kommer här fram till åtminstone 10-korsjordbruket, innan en försämring inträder gent emot nu utgående producentbidrag, varjämte hela serien småbruk i storlek därunder erhålla en något mera påtaglig förbättring. De maximibelopp, som mindre jordbrukare enligt dessa förslag kunna erhålla per år, äro följande: enligt Kungl. Maj:ts proposition 312 kr., enligt här föreslagna alternativ 360 kr. Det nu gällande ger högst 234 kr.

Den s. k. besparingen sjunker emellertid från 12,3 milj. kr. till 3,6 milj. kr. Med de tidigare använda 3,5 milj. kr., som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle läggas till besparingen på producentbidraget, kommer summan till hjälp åt de svagaste jordbruket att uppgå till 7,1 milj. kr., om vårt här framlagda förslag skulle vinna riksdagens bifall. Vi tro, att det vore bättre ägnat att stödja de mindre jordbrukarna i landet, om man ginge denna väg.

En annan väg att stödja det mindre jordbruket vore att gynna detsamma vid fördelningen av oljekraftfoder och kli samt andra tillgängliga kraftfodermedel. De mindre jordbrukarna äro nämligen starkt beroende av den animaliska produktion, som för dem blir möjlig att bedriva.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställa vi, att riksdagen måtte besluta,

att den grundkvantitet mjölk, varå producentbidrag à 4 öre skall beräknas, höjes från 200 till 300 kg per månad samt att de mindre jordbrukarna i första hand tillgodoses vid fördelningen av oljekraftfoder och andra tillgängliga kraftfodermedel.

Stockholm den 25 maj 1943.

B. A. Nilsson.

John Gustavson

Ivar Persson.

Wiktor Egnell.

i Guntorp.